

Krajem 2018. godine na redovnoj godišnjoj skupštini SRRH "KALI SARA" donesena je odluka o osnivanju Središnje knjižnice Roma u Republici Hrvatskoj kao specijalizirane knjižnice u sastavu udruge. Glavni cilj osnivanja knjižnice je očuvanje romskog identiteta, jezika i kulture te stvaranje relevantnog društveno-komunikacijskog središta romske zajednice i zainteresirane javnosti Republici Hrvatskoj.

Po svom osnutku to će biti jedanaesta manjinska knjižnica u Republici Hrvatskoj i jedna od prvi takvih u svijetu, a omogućiti će olakšani pristup informacijama i znanju, smanjenje digitalnog jaza, sudjelovanje u procesima cijeloživotnog učenja, društvene integracije te kohezije.

SRRH "KALI SARA" poduzeo je sve potrebne korake da se osiguraju uvjeti za uspostavljanje i rad knjižnice propisani Zakonom, uključujući finansijska sredstva, zapošljavanje stručnih djelatnika, popisana i kategorizirana knjižnična građa te prostor. Knjižnična građa vezana je uz romsku populaciju, posebice romsku povijest, kulturu i jezik te položaj i prava Roma, ali i uz ostale nacionalne manjine, migracije, ljudska prava i sl. Središnja knjižnica Roma djeluje na adresi same Udruge, u samom centru Zagreba, u ulici Pavla Hatza 23/5.

Kongres mladih Roma i Romkinja

Tijekom 2020. godine SRRH "KALI SARA" po prvi puta okuplja mlađe Rome iz Hrvatske i šire regije na Prvom Kongresu mladih Roma. Kongres se održava u Zagrebu pod pokroviteljstvom saborskog zastupnika Veljka Kajtazija. Zamišljeno je da se Kongres pretvori u cikličko događanje s održavanjem svake 2 do 3 godine te da postane mjesto susreta za mlađe pripadnike romske nacionalne manjine u dobi od 17 do 29 godina.

Na prvom Kongresu mladih Roma u fokusu su goruće teme vezane uz jaču integraciju mladih Roma u društvo: obrazovanje, zapošljavanje, stanovanje te stipendiranje. Ove teme itekako su aktualne i za mlađe općenito u Republici Hrvatskoj koji muče problemi prelaska iz obrazovnog sustava na prvo zaposlenje, koja ujedno sa sobom povlače i rješavanje stambenog pitanja. Na Kongresu mladih, Roma imaju priliku razmijeniti svoja iskustva, raspravljati i postavljati pitanja, saslušati predavanja te sudjelovati u radionicama, edukacijama i

bogatom popratnom programu. Iskustva mlađih te zaključci koje donesu tijekom Kongresa sažeti su u vidu publikacije koja će se distribuirati svim zainteresiranim stranama.

Od 8. do 10. listopada 2021. godine Savez je održao drugi po redu Kongres mladih Roma i Romkinja također na inicijativu i pod pokroviteljstvom saborskog zastupnika Veljka Kajtazija. Trodnevni je skup okupio četvero desetak mlađih iz cijele Hrvatske te desetak gostiju, predavača i predavačica, koji su kroz niz interaktivnih predavanja, radionica, igara te forum teatar, otvarali i problematizirali neka od ključnih pitanja za rad, razvoj i mobilizaciju mlađih u romskoj zajednici. Ključne teme bile su posvećene važnosti obrazovanja, zaštiti i promicanju prava romske nacionalne manjine, pitanjima diskriminacije u obrazovanju i pri zapošljavanju, reproduktivnim pravima i zdravlju te važnosti političkog aktivizma za romsku zajednicu. Kongres mladih Roma i Romkinja održavati će se svake godine s tendencijom prerasta u Međunarodni kongres mladih Roma i Romkinja.

Kamen spoticanja u spomen na stradale pripadnike romskog naroda u NDH

Na inicijativu saborskog zastupnika Veljka Kajtazija i SRRH "KALI SARA" 5. studenog 2021. godine, na Svjetski dan romskog jezika postavljen je prvi kamen spoticanja u spomen na stradale pripadnike romskog naroda u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Kamen spoticanja postavljen je u Parku 5, studenog, na mjestu s kojeg je u logore odvedeno 69 Roma iz šest romskih obitelji – Nikolić, Lakatoš, Stefanović, Maleković, Kovačević i Šajnović. Njihova sudsina ostala je nepoznata.

Radio Kali Sara Hrvatska

Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" 2022. godine pokrenuo je Radio Kali Sara Hrvatska s ciljem snažnijeg uključivanja Roma u najrazličitije tokove društvenog života i njihove bolje informiranosti. Pored portala i časopisa Phralipen, pokretanje radja zasigurno je značajno za pravodobno informiranje zajednice o vremenski osjetljivim globalnim i lokalnim vijestima,

podizanje kapaciteta romskih udruga i članova Vijeća romske nacionalne manjine za zagovaranje te međusektorsku suradnju s ciljem prevencije i podrške Romkinjama u slučajevima prisilnih brakova i maloljetničkih trudnoća, ali i drugih oblika rodнog nasilja.

Romski edukacijsko – kulturni centar

Hrvatska kulturna scena od 28. siječnja 2022. godine bogatija je za još jedan edukacijsko-kulturni prostor, Romski edukacijsko-kulturni centar (REKC). Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" uz podršku saborskog zastupnika Veljka Kajtazija osmislio je prostor u kojem će se putem različitih edukacijskih programa, kulturnog stvaralaštva i medijskih aktivnosti nastaviti razvojni proces koji vodi do punе integracije Roma u hrvatsko društvo. Svečanošć otvaranja organizirana je u Noći muzeja, sedamnaestoj po redu, a partner Hrvatskog muzejskog društva bio je upravo Savez "KALI SARA" s Romskim memorijalnim centrom Uštica i Romskim edukacijsko-kulturnim centrom. Edukativni programi bit će namijenjeni svim generacija, prilagođeni dobi i potrebama, a s ciljem osnaživanja i povećanja osobnih vještina i znanja. Primjerice, organizirat će se igraonice, radionice i tečajevi za djecu i mlađe, posebni programi pomoći u učenju i pripremi za maturu, savjetovanja, seminari i tribine s aktualnim i prioritetnim temama. Kulturni programi obuhvatit će, prije svega, romsko umjetničko stvaralaštvo s ciljem predstavljanja romske baštine, kao i izričaja suvremenе romske umjetnosti kroz izložbe u galerijskom prostoru REKC-a, koncerte i književne promocije uz umjetničke radionice i tečajeve.

Savez Roma u RH "Kali Sara" sustavno promicanje obrazovanja Roma i Romkinja, primarni je cilj projekta povećanje obuhvata mlađih Romkinja kod dovršavanja osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja. 200 mlađih Romkinja iz 6 županija osnažiti će se aktivnostima projekta i educirati o ženskim ljudskim pravima, naročito o pravu na život bez nasilja, seksualnim i reproduktivnim pravima i zdravlju te biti motivirane za nastavak obrazovanja. Također, ciljevi su projekta i

Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" djeluje pod tim imenom od prosinca 2015. godine, a nastavno na desetogodišnji rad Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" i suradnju ostvarenu s brojnim ostalim udrugama romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, a posebno Vijećima i predstavnicima romske nacionalne manjine na razini županija, gradova i općina. Članstvo Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA" čine fizičke osobe, počasni članovi te pravne osobe koje čine članovi Vijeća romske nacionalne manjine na razini županija, općina i gradova.

SAVEZ ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ "KALI SARA"
Pavla Hatza 23/5, 10000 Zagreb, Hrvatska
Phone / Fax: 00385 (01) 8887 673
Mob: 00385 (095) 826 5806
E-mail: kalisara@kalisara.hr

SUZANA KRČMAR, predsjednica Saveza Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA"

www.kalisara.hr

SAVEZ ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ "KALI SARA"

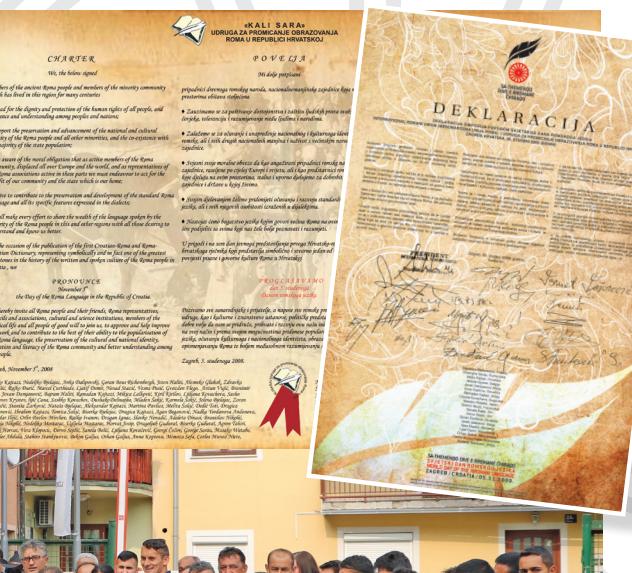

SAVEZ ROMA U REPUBLICI HRVATSKOJ "KALI SARA"

(skraćeno: SRRH "KALI SARA") je nevladina organizacija koja nastavlja dugogodišnju tradiciju Udruge za promicanje obrazovanja Roma u Republici Hrvatskoj (UZOR) "KALI SARA." Jedna je od najaktivnijih romskih udruga, a djeluje na području cijele Republike Hrvatske i okuplja najviše članova romske zajednice. Osnovana je u srpnju 2007. godine, a njen osnivač i prvi predsjednik bio je Veljko Kajtazi, danas saborski zastupnik dvanaest nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru.

Osnivanju udruge prethodile su godine rada s romskom zajednicom, posebice s djecom i mlađima, aktiviranje ženske populacije, postavljanje i ostvarivanje visoko zacrtanih ciljeva u smislu osobnih i vrhunskih sportskih rezultata (posebice karate). S razvojem sportskog duha među mlađim generacijama Roma, razvijala se i svijest o potrebi općeg obrazovanja i usavršavanja kroz različite oblike obrazovnih procesa.

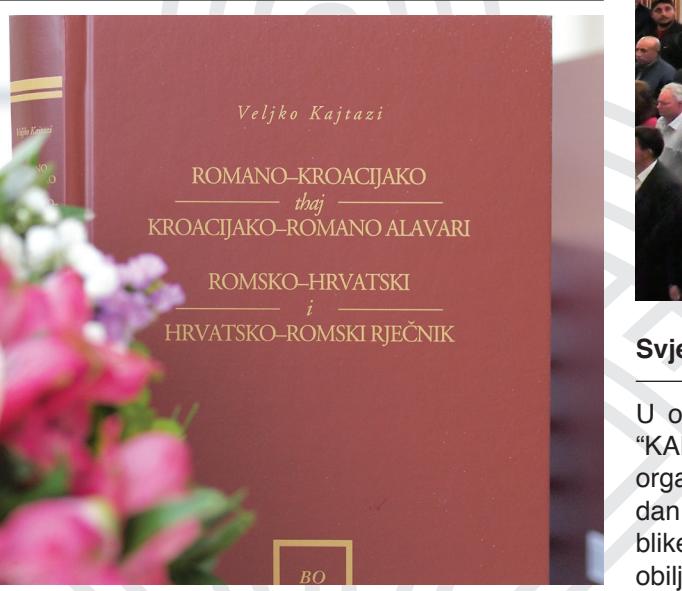
Upravo je na tim temeljima približavanja procesa obrazovanja svim uzrastima romskog stanovništva i njegovog aktivnog uključivanja u hrvatski obrazovni sustav, osnovana udruga UZOR "KALI SARA", a koja krajem 2015. g., u koordinaciji s legitimnim predstavnicima Roma na razini Vijeća romske nacionalne manjine i brojnih romskih udruga, prerasta u najveću i najznačajniju organizaciju Roma u Republici Hrvatskoj - Savez Roma u Republici Hrvatskoj "KALI SARA".

Obilježavanje Svjetskog dana Roma u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, 8. travnja

Broj članova Saveza je u stalnom porastu, kao što se širi i povećava broj aktivnosti Saveza na teritoriju cijele Republike Hrvatske. SRRH "KALI SARA" je inicijator i sudionik značajnih domaćih i međunarodnih projekata, nositelj zajedničkog organiziranog i koordiniranog djelovanja na zaštiti i promicanju nacionalnih, kulturnih, društvenih, pravnih i svih ostalih interesa romske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na kontinuirani rad na promicanju obrazovanja Roma.

Prvi romsko-hrvatski i hrvatsko-romski rječnik

Dana 5. studenoga 2008. godine objavljen je prvi romsko-hrvatski i hrvatsko-romski rječnik autora Veljka Kajtazija, kao rezultat autorovog višegodišnjeg ustrojnog rada na sakupljanju, sistematizaciji i pripremi romskih riječi.

Ovaj vrijedian rječnik prihvaćen je kao temelj za nastavak rada na standardizaciji i modernizaciji romskog jezika, kako u Hrvatskoj, tako i na međunarodnoj razini.

Obilježavanje Svjetskog dana romskog jezika u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu, 5. studenog

Ljetna škola suočavanja s prošlošću

Međunarodni dan sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu/ Samudaripen, 2. kolovoza

prevenciji bolesti te prepoznavanja ovisnosti, kod sebe ili unutar obitelji, imajući u vidu da je višegodišnje iskušto pokazalo ovisnost o alkoholu i narkoticima kao najčešćim uzrocima bolesti među romskom populacijom.

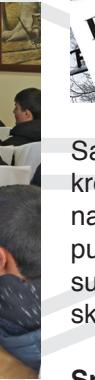

Spomen obilježje romskim žrtvama "Zid Boli"

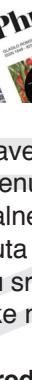

Ljetne edukacijske radionice i radionice o zdravlju

SRRH "KALI SARA" je organizirala i održala brojne ljetne edukacijske škole kroz koje su, tijekom godina, prošle stotine mladih Romkinja i Roma iz svih krajeva Republike Hrvatske. Program edukacije ljetnih škola obuhvaćao je učenje i razvijanje romskog jezika, pravopisa i književnosti te općeg znanja o povijesti, kulturi i tradiciji romskog naroda. Drugi dio edukacijskog programa temeljio se na osnovnom zdravstvenom obrazovanju, s naglaskom na bolesti koje najčešće pogadaju romsko stanovništvo, prevenciji istih, kao i istraživanje uzroka tih bolesti, poput alkohola, droga i ostalih opojnih sredstava. Svi polaznici bili su uključeni u program tjelesne aktivnosti.

Uz podršku Vlade Republike Hrvatske i na inicijativu saborskog zastupnika Veljka Kajtazija SRRH „KALI SARA“ izgradilo je Spomen obilježje romskim žrtvama „Zid boli“ koje je zamišljeno kao mjesto odavanja počasti i sjećanja na sve Rome koji su poginuli u Drugom svjetskom ratu u tzv. Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. „Zid boli“ službeno je otvoren i predstavljen javnosti 2. kolovoza 2021. godine pored Romskog memorijalnog centra „Uštica“ u sklopu obilježavanja „Međunarodnog dana sjećanja na romske žrtve genocida u Drugom svjetskom ratu / Samudaripen“. Iz spomenika, uz ogradu, u ovom trenutku je postavljen 67 od 120 granitnih ploča s imenima romskih žrtava u koncentracionom logoru Jasenovac, a u izradi ih je još 24 u 2022. godini. Ostatak planiranih ploča biti će postavljen u skladu sa sredstvima Saveza te sredstvima prikupljenim putem privatnih donacija ili na dar od strane određenog donatora.

Jasenovac SRRH "KALI SARA" započeo je u jesen 2019. godine gradnju Memorijalnog centra Uštica u spomen na romske žrtave genocida u Drugom svjetskom ratu. Izgradnja Memorijalnog centra Uštica predviđena je Operativnim programom za romsku nacionalnu manjinu za razdoblje 2017. – 2020. Vlade Republike Hrvatske, a podržalo ju je i Povjerenstvo za praćenje provedbe Nacionalne strategije za uključivanje Roma za razdoblje od 2013. do 2020. godine.

Memorijalni centar je bio otvoren 2021. godine u sklopu Samudaripena te na predlog saborskog zastupnika Veljka Kajtazija organizirao Prvu ljetnu školu suočavanja s prošlošću koja se održala u Romskom memorijalnog centru „Uštica“, a prema kojoj su se polaznici imali priliku upoznati s genocidom u Jasenovcu. U sklopu škole polaznici su imali priliku obići Memorijalni centar Domovinskog rata, Vukovarsku bolnicu – mjesto sjećanja, zatim Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata, Spomen dom Ovcaru i Spomen obilježje na Ovcari (masovna grobnica), ali i Romski memorijalni centar Uštica u Uštići pored Jasenovca. Kroz obilazak pojedinih mjeseta naučili su mnogo o povijesti i nevladinih organizacija.

Od 2013. g. SRRH "KALI SARA" je organizirao i održavao radionice o zdravlju pod nazivom "Prevenacija zdravlja i borba protiv ovisnosti". Cilj radionica ovakvoga tipa bila je edukacija romske djece i mladih Roma o primarnoj zdravstvenoj zaštiti, osobnoj higijeni i pravilnoj prehrani te očuvanju zdravlja. Naglasak edukacija bio je na

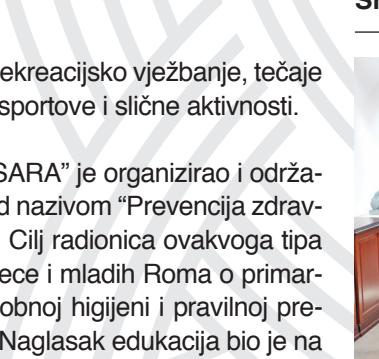

Na mjestu romskog groblja u selu Uštica nedaleko

Ljetna škola suočavanja s prošlošću

Savez je u 2021. godini u sklopu Samudaripena te na predlog saborskog zastupnika Veljka Kajtazija organizirao Prvu ljetnu školu suočavanja s prošlošću koja se održala u Romskom memorijalnog centru „Uštica“, a prema kojoj su se polaznici imali priliku upoznati s genocidom u Jasenovcu. U sklopu škole polaznici su imali priliku obići Memorijalni centar Domovinskog rata, Vukovarsku bolnicu – mjesto sjećanja, zatim Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata, Spomen dom Ovcaru i Spomen obilježje na Ovcari (masovna grobnica), ali i Romski memorijalni centar Uštica u Uštići pored Jasenovca. Kroz obilazak pojedinih mjeseta naučili su mnogo o povijesti i nevladinih organizacija.

Memorijalni centar imati će osigurani pristup i izgradenu pomoćnu infrastrukturu (parkiralište za posjetitelje). Po svom završetku Memorijalni centar Uštica bit će ustrojen kao specijalizirani memorijalni centar unutar udruge, organiziran prema Zakonu o muzejima. Polaznici su kao obaveznii dio edukativnog programa imali pisanje eseja na navedenu temu.

Srednja knjižnica Roma u Republici Hrvatskoj

